СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 300. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 24 грудня 1932.

VOL. XL. No. 300. Jersey City, N. J., Saturday, December 24, 1932. THREE CENTS.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПЕРЕД ПОЛЬСЬКИМ КОНСУЛЯТОМ

НЮ ЙОРК. — Понад 1,000 осіб, а найбільше університетських студентів і студенток, демонстрували перед польським консулятом зприводу польських знущань над жидівською молодю в університетах у Польщі. Поліція візвала демонстрантів, щоби розійшлися, а коли те не сталося, розігнала їх.

Демонстрацію зорґанізувала „Нешенел Студентс Ліґ", яку названо „революційною орґанізацією американського студентства".

На демонстрацію привезено д-ра Артура Кравса, інструктора з Сіти Каледж, котрий недавно протестував проти польського антисемітизму голодовим страйком. Приглянувшися демонстрації, заявив, що вона була зле зааранжована. Заявив теж, що зааранжує нову протипольську демонстрацію.

Заступник польського консуля відмовився приняти делеґацію демонструючих з тої причини, що не подано наперед зголошення на письмі. Він теж заявив, що нема проти чого демонструвати, бо польський уряд не є проти Жидів.

ПРИГЛЯНУВСЯ СОВІТСЬКИМ „ПАРТАЧАМ".

НЮ ЙОРК. — Моріс Ґіндус, письменник, що писав багато гро Росію, вернувся з подорожі по совітських землях і каже, що совітська господарка на селах цілковито скрахувала й тому є великий брак збіжа й худоби, особливо на Україні. Ґіндус перебував довший час на Україні, особливо на тих землях, що є найбільш урожайні, й приглянувся там власними очима жахливим наслідкам дурної господарки большевицьких „партачів"". Отся господарка довела селянина до того, що він втратив взагалі охоту працювати на ріллі. Це вже, каже Ґіндус, завважали сами большевицькі головачі й стоять тепер безрадні супроти опору селянства.

ГУВЕР ЗАЛИШИВ РУЗВЕЛТОВИ СПРАВУ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер оголосив телеґрафічну виміну думок між ним і нововибраним президентом Рузвелтом, з якої виходить, що не може прийти між ними до спільної акції в справі приступлення до негайної розвязки справи ревізії воєнних довгів. Супроти цього Гувер подає, що він цею справою займатися більше не буде, а полагодить її Рузвелт, як прийде до влади.

БЕЗРОБІТНИЙ ПОСТРІЛИВ ЮНІЙНИХ УРЯДОВЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Бені Ґлест, літ 41, член вейтерської юнії, відділ 1, пострілив двох урядовців юнії за те, що від двох років не міг дістати роботи і голодує з жінкою і дітьми. Він теж заявив, що до нього приходив посередник і жадав від нього кількасот долярів, а тоді обіцяв добути для нього роботу. Інші свідки зізнавали, що в юнії діються надужиття та що без хабарів важко дістати роботу.

Ґлеста арештовано. Пострілені ним урядовці мабуть видужають. Сталося це підчас мітинґу юнії, на який зійшлися були понад 500 членів.

МАТИ МУНІЯ НЕ ЗЛЮБИЛА СОВІТСЬКОГО РАЮ.

НЮ ЙОРК. — Місіс Мейрі Муні, мати Томи Мунія, повернулася з Росії, куди повезли її були заходами „Інтернешенел Лейбор Діфенз". Старушка заявила, що рада, що вже вернулася назад до Америки, бо Росія не є місцем, де вона хотіла би жити. Сказала теж, що продовжатиме далі старання, щоби видістати сина з тюрми.

ПРОТИ НАДУЖИТЬ З РОБІТНИЧИМИ ВІДШКОДУВАННЯМИ.

ОЛБАНІ. — Комісія, яка розсліджувала робітничі відшкодування, ствердила, що тут істнує „рекетірство", яке треба за всяку ціну негайно усунути як з огляду на добро робітників так і працедавців.

ЗВІЛЬНЯТЬ ФИЛИПИНИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат згодився по 10 роках приналежности до Злучених Держав признати Филипини незалежною державою. Той законопроєкт перейде теж майже певно у палаті послів.

КАЖУТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ЗАВЕТУЄ ПИВО.

НЮ ЙОРК. — Вілієм Апшо, прогибіційний кандидат на президента, каже, що Гувер заветує 3.2-процентове пиво, якщо цей законопроєкт предложать йому до підпису.

МЕНШЕ МІЛІОНЕРІВ.

ВАШИНҐТОН. — У 1929 р. було в Злучених Державах 513 осіб, що заробляли річно більше ніж $1,000,000. А в 1931 р. було їх уже тільки 75.

Великі корпорації виказують недобори. Чистий дохід корпорацій виносив у 1929 р. $11,653,886,002, а в 1931 р. вже тільки $3,110,642,568.

ВЧОРА ЛЯХИ ПОВІСИЛИ ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ

ЗАСУДЖЕНІ НА СМЕРТЬ ГЕРОЇ ЗАЯВИЛИ ЖАЛЬ, ЩО НЕ МОЖУТЬ БІЛЬШЕ СЛУЖИТИ МАТЕРІ УКРАЇНІ.

ВАРШАВА (Польща). — Три молоді Українці, ВАСИЛЬ БІЛАС, ЕВГЕН ДАНИЛИШИН та МАРІЯН ЖУРАКОВСЬКИЙ, наглим судом у Львові засуджені на кару смерти через повішення за напад на почту в Городку Ягайлонськім. Президент польської держави дарував життя Жураковському, а ВАСИЛЬ БІЛАС ТА ЕВГЕН ДАНИЛИШИН ПОВІШЕНІ 23-го ГРУДНЯ 1932 Р. М. Жураківського післано до тяжкої вязниці на 16 років.

Суд тревав чотири дні. Тому, що судова саля була замала для учасників процесу та для публики, суд відбувався в салі львівського шпиталю. Українці Західньої України з величезним зацікавленням слідкували за цим процесом, бо трох обжалованих усі вважають тими, що доконали патріотичного діла, протестуючи цим проти польського панування в Західній Україні. Всі обвинувачені трималися з незвичайною гідністю й відвагою, не просячи ні ласки, ні полекші від суду. В останньому своему слові Данилишин з жалем заявив, що жалує лише того, що не зможе більше працювати для своеї Матері України.

Білас заявив, що він вважає себе революціонером з селян, який хотів показати всьому світови, що селянство України тепер більше ніж готове піднятися проти польського поневолення. Третій обвинувачений, Жураковський, хоч брав пасивну участь у нападі на почту, був також членом таємної української терористичної організації й тримався на суді з такоюж гідністю й відвагою, як його товариші. Данилишин, дуже інтеліґентна людина говорив на суді мало, але кождого разу старався боронити свого товариша Біласа, якого звязували також з убивством Голувка. Справу четвертого обвинуваченого, Косака, передано звичайному судови.

Цей процес потряс до глибини душі національне почуття всього українського населення під Польщею. Зі сторони Українців боронили підсудних найліпші адвокати, які пригадували, як самі Поляки разом з Пілсудським боролися терором за свою свободу, а тепер за подібну боротьбу тяжко карають Українців, котрі вважають, що вони роблять усе те, чого вимагає від них патріотизм, національна честь і право до визволення зпід гнету.

POLAND IS STIRRED BY UKRAINIAN TRIAL.

Two to Die as Rebels in Lwow Today—President Cuts the Sentence of a Third.

DEFENDANTS ADMIT AIMS.

Attack on Grodek Postoffice by Them Designed to Stimulate Independence Move.

Special Cable to The New York Times.

WARSAW, Dec. 22.—Three young Ukrainians—Wasyl Bilas, Evenyero Stanalepzyn and Marjan Zurakowski—were sentenced to death by a summary court at Lwow today for an armed attack on the postoffice at Grodek, Dec. 7. Stanalepzyn and Bilas will be hanged tomorrow, as President Moscicki rejected their plea for mercy. The President commuted Zurakowski's sentence to sixteen years in prison.

The trial lasted for four days in the packed hall of the Lwow hospital, which was used because the court house was too small to hold the crowd that had applied for tickets. Eastern **Gaalician Ukrainians followed the preceedings wi**th immense interest. The three young Ukrainians were regarded as having performed a patriotic feat in protest against Polish rule of "Western Ukrainia."

Beaten by Peasants.

During the attack the young men shot a policeman and a passer-by and then took flight, but they were seized by Ukrainian peasants, who believed them to be ordinary criminals and severely beat them before handing them over to the police. The defendants behaved with great dignity and courage in court.

Stanalepzyn, an intelligent man, kept silent most of the time, speaking only a few words in defense of his friend Bilas, who was accused also of having taken part in the assassination of the Polish leader, Holowko, fifteen months ago. In his last words Stanalepzyn said he regretted he would not be able to continue his work for "Mother Ukrainia."

Bilas called himself a peasant revolutionary who wanted to show that the Ukrainian country folk were more than ready to rise up against Polish suppression. Zurakowski, a member of a Ukrainian secret terrorist organization, like the other defendants, played only a minor part in the attack. The court had doubts about a fourth defendant, Kowsak, whose case was turned over to the ordinary courts.

The trial stirred up national emotion among Ukrainians. Poles charge that Ukrainian irredentists, ever since the creation of the Polish State, have sought the disintegration of the Polish republic and the establishment of Ukrainian autonomy. The centre of their activities is Berlin, and it is asserted they are subsidized by Germans.

Autonomy Aim Asserted.

Secret Ukrainian organizations are held responsible for many crimes committed in the last eleven years, among them the shooting of Marshal Pilsudski in 1921. The defendants at the trial did not deny they were patriots who had resorted to terrorism for political reasons. They ascribed their hatred to the Polish Government's refusal to grant autonomy to Ukrainia.

The defense counsel was composed of the best Ukrainian lawyers, who appealed to the court's sense of justice and love of national freedom of the Poles, who, the lawyers said, had always fought for their independence with revolu ionary means. "The gallows should not stand between the Polish and Ukrainian nations!" one awyer exclaimed, and his opinion was shared by most of the Poles and Ukrainians present.

Two prominent Polish Socialists—one a Deputy in the Town Council and once a member of the revolutionary fighting squad of 1905-06, of which Marshal Pilsudski was the leader— telegraphed to the President appealing for mercy for the young men, who were described as true Ukrainians who thought they were doing their best for their country.

(The New York Times,

Friday, December 23, 1932).

МОСКОВСЬКУ КОМУНІСТИЧНУ ВЛАДУ ВИКИНУЛИ З МОНҐОЛІЇ

НАСЕЛЕННЯ НЕ ВИТРИМАЛО КОМУНІСТИЧНОГО ТЕРОРУ Й ПОВСТАЛО ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — З Харбіна одержано відомости, потверджені з Москви, що в зовнішній Монґолії, яка була до цього часу „Радянською Републикою", де панували московські комісарі, вибухло повстання проти московських аґентів. Командант монґольської „радянської армії", після видалення з Монґолії всіх московських комісарів, післав у Москву телеґраму з заявою, щоб Москва не думала починати свій наступ на Монґолію для привернення там панування своїх комісарів, бо Монґолія тепер стала знову незалежною державою.

На чолі повстання проти Москви стоїть монґольський князь Цінґ, який скінчив большевицьку академію ґенерального штабу в Москві й служив у московському ґенеральному штабі. Він рік тому приїхав до столиці Монґолії, Урґи, а тепер викинув своїх учителів з Монґолії.

МАНДЖУРСЬКІ ПОВСТАНЦІ ДАЛІ ТРАТЯТЬ.

ХАРБІН (Манжурія). — Японська армія знов захопила великий повстанський осередок на сибірському кордоні, місто Тагейго, де знаходився льокальний повстанський уряд „північної Манджурії". Колись тут була „столиця" ґенерала Ма-Чен-Шана. Повстанці здалися Японцям майже без бою.

В інших напрямках японська армія та війська уряду Манджурії також звільняють значні простори від повстанців. Назагал уважають, що повстанська сила й активність уже зломані й тепер лишилося лише ліквідувати рештки повстанських ґруп.

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД ПРИ ВЛАДІ.

ПАРИЖ (Франція). —Новий уряд на чолі з премієром Бонкуром здобув у палаті послів вотум довіря. Після вислухання програми діяльности уряду 365 послів голосували за уряд, а 215 проти. Зприводу незаплаченої 15 грудня рати воєнного боргу Злученим Державам Бонкур заявив, що уряд Франції буде старатися погодити погляди на цю справу уряду Злучених Держав та Франції.

Лише таке властиво неозначене відношення нового уряду до справи дотримання Францією своїх боргових зобовязань пособило урядови Бонкура здобути собі більшість у парляменті. Сподіваються, що до Вашинґтону буде призначений новий посол, який матиме широкі повновласти вести переговори з новим президентом Рузвелтом у справі міжнародніх боргів.

УПАДОК МІЖНАРОДНЬОЇ ТОРГОВЛІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Ліґа Націй опублікувала річний звіт про міжнародню торговлю. З того звіту видно, що найбільше стратила на міжнародній торговлі Америка, а потім Німеччина.

За першу половину 1932 року в порівнанню з таким же часом минулого року Злучені Держави стратили на своїй зовнішній торговлі 60%, Німеччина 57%, Франція 54% і т. д.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ РОБИТЬ НАГАНУ МЕК ДОНЕЛДОВИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Ллойд Джордж заатакував у палаті послів премієра Мек Донелда за те, що він зприводу недуги не зявився в парляменті, а в той час у себе в місті Лосимер говорив на радіо в справі безробіття. Ллойд Джордж каже, що премієр легковажить свої обовязки в часах, коли Анґлія переживає найбільшу крізу, яку коли переживала держава в мирні часи. Безробіття збільшується, підприємства банкротують і є ціла низка міст, що вже збанкротували.

Ллойд Джордж домагався оголошення протоколів переговорів анґлійського уряду зі Злученими Державами, з часу, коли він був премієром міністрів. Він заявив, що коли уряд не схоче оголосити тих протоколів, то він сам їх оголосить і готовий піти до вязниці за розголошення державних секретів.

ПОРАНЕНО 10 ПОЛІСМЕНІВ.

ҐЛЕЗҐОВ (Анґлія). — Тут відбулася демонстрація безробітних проти видалення з міської ради сімох робітничих представників. Підчас демонстрації прийшло до крівавої сутички з поліцією. 10 полісменів демонстранти побили, а двох скалічили так, що вони опинилися в шпиталю. На вулиці повибивано вікна в багатьох крамницях та пороблено інші матеріяльні шкоди.

ЗАГИНУВ РАДЯНСЬКИЙ ВІТРИЛЬНИК.

ОДЕСА (Україна). — На Чорному морі загинув вітрильний корабель „Воєвода". Цей корабель плив з Новоросійська до Херсону. На морі на нього наскочив італійський пароплав „Сан Петро" й зробив велику діру в судні. „Воєвода" пішов на дно, а його залогу вратував пароплав.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАВЖДИ „НАВКОЛІШКАХ".

Недавно поміщено в нашім органі внесення українських послів у варшавськім соймі в справі кривавих подій на Поліссю і Волині.

За те внесення „У. Щ. Вісти" добре „всипали" і „ундівцям" і митрополитови Шептицькому і Білорусинам і буржуазії й попівству, а нарешті й „Свободі", яка це внесення передрукувала. Кажуть „Єжедневні", що отсе всі вони падають „навколішках перед Пілсудським".

Наші читачі мали нагоду пізнати вже не сотки, а тисячі разів, як ми ставимося до української політики на терені варшавського сойму, бо про нашу поставу до Польщі чи Пілсудського то прямо смішно говорити. Та як би ми критично не ставилися до краєвої політики, ми ніколи не замикаємо очей на все, що твориться там позитивного, а навпаки, раді, коли можемо щонебудь такого там знайти і його піднести, бо воно відбивається добре і на нашім життю тут в Америці. І не жадаймо від краєвих політичних чинників неможливостей, якоїсь надзвичайної посвяти, а того, щоби вони вели політику чесно й розумно.

А така політика не залежить від „гострих" промов на вічах, чи в польськім соймі, ні від гострих резолюцій, чи там інтерпеляцій. Кождий знає, що влада Пілсудського забезпечила себе тепер таким карним законодавством, яке вбиває всяку публичну критику. І тому треба поступати дуже обережно, щоби не попасти під суд і в тюрму за невідповідні вислови. І тому нема дива, коли й українська інтерпеляція не є вистилізована „большевицьким" стилем, бо вже й без того польські тюрми переповнені тисячами політичних українських вязнів. І не стилізація рішає про дійсне відношення до Польщі чи Пілсудського, а що іншого. Та якби не було, не большевицьким наймитам ту справу квестіонувати. Не їм закидати комусь, що падає „навколішках перед Пілсудським", бо їх „боси" з Москви впали перед Пілсудським „навколішках" у Ризі й розшарпали українські землі. „Боси" з Москви, а що гірше, і зі столиці Радянської України, Харкова, впали „навколішках" перед Пілсудським навіть підчас славної „пацифікації" і не піднесли протесту та не взяли в оборону скатованих селян і робітників навіть шляхом дипльоматичного, щодо стилістики дуже лагідного, протесту. Тому не їм, підніжкам Пілсудського, закидати комунебудь іншому, що падає „навколішках" перед Пілсудським, коли вони самі з ним братаються та заключають пакти, що один другого не зачіпить.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ В АМЕРИЦІ.

(Доповідь п. Володимира Кедровського, виголошена на річних зборах Виконавчого Комітету „Обєднання").

Сучасну добу не лише українського життя, але взагалі всіх народів світа можна назвати часом боротьбою за молодь. Всі держави й всі народи тепер звернули особливо пильну увагу на молодь, щоб виховати її так, щоб вона не повторювала помилок своїх батьків, які привели до катастрофи й навіть руїни культурного, економічного та політичного життя цілого світа. Боротьбу за молодь ми тепер бачимо на всій земській кулі й вона не минула й нас, Українців. Ми це бачимо на всіх українських землях та на всіх тих теренах, де лише знайдеться хоч невеличка група української еміграції.

Та в нас тут в Америці ця боротьба за молодь, виховання української молоді, набирає своєрідних умов, бо й становище тут нашої молоді відмінне від становища її в Ріднім Краю, а також від становищ в інших державах, де українська еміграція не живе в такій скількости, як в Злучених Державах, або не живе такою компактною масою, як в Канаді.

Разом з тим у самої молоді все більше зростає потяг до організації її в ріжних національних групах. Українська молодь, яка в Америці вже починає виходити на арену власного життя, де вона вже знайшлася на межі, коли перестає бути молодю, а починає ставати тим поколінням еміграції, яке має на всіх ділянках замінити своїх батьків та продовжувати, поглиблювати й більш стисло примінювати до місцевого життя традиції й національні якости своїх батьків, також починає все частіше творити ріжні свої організації.

Українці в Америці зпочатку старалися свою молодь затримати як найдовше при організаціях, створених старшим поколінням еміграції, то при церквах, ріжних союзах, братствах, товариствах і т. п. Те саме й тепер робить старше покоління та організації, ним створені. Наше завдання, як найдовше протягнути вплив цих організацій на нашу молодь в Америці та постаратись, щоб вона міцно привязалася до своїх національних організацій і поволі перебрала в них провід, зберігаючи в них все те позитивне, що витворили й принесли батьки з Рідного Краю. Отже першим й основним завданням нашої еміграції в справі організації молоді це старатися, щоб молодь наша привязувалася до ріжних організацій, створених її батьками, а вже сама молодь знайде дальші шляхи розвою цих організацій та змодернізовання їх відповідно вимогам часу та потребам їх успішного розвою. Стара еміграція, поки ще має сили й час, повинна подбати, щоб всі свої старі організації піднести так, щоб передати молодому поколінню найліпшу спадщину, яку лише вона може створити.

Побіч суто-українських організацій наша молодь починає все більше входити в загально-американські організації. В деяких випадках вона старається там витворити свої національні групи, які подекуди ведуть і українську роботу серед Американців. Та в більшости наша молодь розкидана там одиницями й губиться серед ріжнородних груп, навіть часто приступаючи до чужонаціональних груп і ворожих українців. Процес входження української молоді в загально-американські організації є природним і годі нам його спинити. Ми можемо лише припильнувати, щоб використати його якнайширше для витворення там української етнічної групи.

До загально-американських організацій пхає нашу молодь поперше те, що вона почувається тут, в Злучених Державах, в першій мірі американською молодю й тому має право на все те, що з титулу „амерікен борн" дають їй загально-американські організації як з матеріяльної так і з моральної сторони, подруге наша молодь, замкнута виключно в своїх національних організаціях, не має відповідного поля для свого власного попису перед широким загалом і не має широкого поля до своєї публично-громадської діяльности, а прагнення до цього є цілком природним, особливо в молоді; брак відповідних коштів, приміщень та інших засобів і звязків для добре поставленої організації та успіху її праці також пхає нашу молодь в загально-американські організації. А передовсім почуття її права, рівного з іншими етнічними групами до всього того, що в Америці витворене, є також значним стимулом, що посилає нашу молодь в загально-американські організації.

Працюючи там, наша молодь не уважає себе чимсь відрубним від маси американського громадянства й почуває себе рівноправною з іншими етнічними групами. Вона ніколи не протиставить себе, як українську молодь по походженню, молоді інших етнічних груп, що творять американське суспільство. Це знову цілковито природне, але ось саме тут зявляється завдання нашої провідної верстви, яка вже витворюється серед молоді, щоб отам в загально-американських організаціях витворювати свої українські групи та осередки, як це роблять інші народи, щоб там не затратити своєї етнічної окремішности й не загубити кращих традицій свого народу. Там в осередку тих організацій наша молодь може з великим успіхом змагатися з іншими етнічними групами своєю народньою штукою, своїм спортом і т. п., розвиваючи та поглиблюючи те, що їй батьки передали, або те, що вона тепер зможе черпати зі скарбниці постійного поступу й прогресу країни її батьків.

Америка ще не витворила своєї нації, яка дійсно є самобутною й яка вже не памятає етнічного походження своїх батьків. Назагал говориться „Американець", а при ближчім аналізі отой „Американець" розкладається на групи: Англьо-саксів; властиво Англійців та Німців, Скандинавців, знову по народностях, Славян також по народностях, романських народів і т. д. В одній з цих груп та народностей мусять і Українці знайти своє місце. Коли вони його не мають серед української народности, то їх зачисляють до якоїсь іншої сусідньої й навіть ворожої нам славянської групи. Як би не старалася наша молодь, що в діточому та в ранньому юнацькому віці не хотіла знати своєї народности й все говорила з гордістю „Ай ем Амерікен", бути отим „Американ", вона з часом прийде до переконання, що нарешті треба знайти себе й докладніше означити, з яких країв земської кулі її предки сюди, прийшли, щоб стати „Американ". Знайшовши це, вона цілком природно починає шукати батьківських духових скарбів, щоб ними показати себе бути гідним членом отої спільної родини „Америка".

Американці, яких предки були піонірами, яких предки завойовували цю велику країну від диких народів та ще тяжче від дикої природи й цивілізували її самі ради тому, що ріжні етнічні групи теперішніх „Американців" знаходять самі себе, шукають все те, що є найкраще в них і все те передають в загальну скарбницю Америки, витворюючи тим американську культуру. Наша молодь нарешті це відчула й тепер починається процес, я сказав би, її масового прозріння. Вона тепер починає все частіше в загально-американських організаціях признаватися щиро, до якої етнічної групи вона належить і поволі набувати повагу та пошану для своєї етнічної групи.

На чергу стає завдання отсей процес прозріння й зорганізування прискорити та вплинути його в організовані рямці, щоб він не набирав викривлених форм і часто замість слави не приносив неславу українському імени не так зі злої волі, як з незнання суті українства й невміння його показати перед іншими. Це зорганізування не може йти зверху, а воно повинно йти з низів. Себто сама молодь, яка вже є членами загально-американських організацій і навіть там знаходиться часто на провідних становищах, повинна почати витворювати, хочби по зразку інших, свої етнічні групи. На батьках, яких діти належать уже до таких організацій, або будуть належати, лежить велике завдання спонукати своїх дітей до самоорганізації й дати їм матеріял для виступів і пописів перед іншими. Наша молодь тепер розкинена по таких організаціях: „У. М. С. А." „У. В. С. А." в ріжних „Сетлемент Гавзес" „Бойскавт" „Гирлскавт" „Сивик Сентер", по ріжних клюбах, партіях, спортових командах і т. п.

Отже українська молодь, що знаходиться в тих організаціях, або знайдеться там, добре зробить і для себе й для того народу, з якого вийшли її батьки, коли там організуватимуться українські відділи, групи, осередки, команди, сотні й т. п., що можливе до переведення в тих організаціях. Звичайно наша молодь має там виконувати всі приписи організацій, а до того ще додавати своє українське. Свою українську працю наша молодь може провадити там з успіхом у тих часах, які лишаються їй вільними від загальних обовязків в організації. Наша молодь може там творити свої національні хори, танкові групи, орхестри, окремі спортові команди, театральні групи, організувати курси для навчання історії й культури народу своїх батьків, вивчення географії, мови й т. п., що для загального збагачення знання й ширшого умового розвою також може мати велике й практичне значіння, як не тепер, то в недалекій будучині.

Згодом сама молодь витворить свій централний провідний орган, який надасть більш плянової праці отим всім окремим гурткам, відділам та організаціям, які будуть розкидані по загально-американських організаціях і звяжуть їх з працею молоді в українських організаціях. Я тут не буду забігати наперед і не хочу намічувати пляну утворення обєднання української молоді в Америці, бо сподіваюся, що в своїм часі знайдуться й форми такого обєднання молоді і його ініціятори.

Тут я також не говорив про практичне значіння, яке матиме для нашої молоді її національне зорганізовання, як тут в Злучених Державах так і про можливих змінах відносин в Рідних Землях її батьків. Знання історії українського народу, його культури, географії, економіки й т. п., а передовсім добре знання мови може послужити для українського молодого покоління, що виросло й виховалося в Злучених Державах, підставою для карієри й джерелом засобів до існування. Про це я тут не буду говорити, бо про те вже нераз говорилося в нашій пресі.

Заразом предкладаю проєкт резолюцій, які, на мою думку, можуть послужити, директивою для тих, хто захоче взятися за справу організації та національного освідомлення нашої молоді в Америці.

В. Пужак.

ВОРОГИ.

(Оповідання).

(1)

Між сотвіріннями, змайстрованими „на образ і подобу божу", себто між людьми з розумом, може діється неодно таке, чого тим людським розумом не збагнеш, чому воно так діється, яка його причина. Буває, що ніхто не годен збагнути, чому якісь два чоловіки ворогують між собою, коли вони мають якісь такі спільні інтереси, що повинні би бути собі приятелями. Деколи люди не годні зрозуміти, що знов якісь два приятелюють, хоч знов якісь два інші, як би між ними було те, що між тамтими, ворогували би. Неодного людський розум не годен збагнути, бо той розум дуже часто не знає причин сего або того. Як би знав, то для нього не було би ніяких життевих загадок, яких той розум, як то кажуть, не годен „розвязати".

Життеві загадки найлекше розвязують люди старі, та ще не замрачений від старости ум; люди, що в своїм життю самі багато пережили і багато бачили, багато чули. Такому вистане глянути на чиєсь лице або очі, коли про щось говориться; старий практик вже вичитав з лиця і з очей, що той про сю справу думає, або що він зробив, або що зробить. Такий старий і розумний практик доміркується, чому якісь два чоловіки є собі ворогами, хоч всі інші кажуть, що вони повинні навидітися. Так буває, бо люди не знають, що межа між приязню і ненавистю є дуже вузька. Вона така вузька, що людським оком її не доглянеш.

Життеві загадки в Явірнику найлекше розвязував старенький бувалець, Тодір Мокрот. Ціле село шанувало і поважало його. В селі старий Мокрот був неначе старинний патріярх якогось роду, що ще жив своїми давними звичаєвими правами. Як хто мав яку журу, щось важке на серці, ішов до Мокрота на пораду. Як між двома особами була яка спірна справа, то обурили би і зворохобили би против себе цілу громаду, як би вперед не пішли до Мокрота, щоби він розсудив їх. Як Мокрот сказав своє слово, то вже мало котра сторона відкинула його присуд і пішла до суду державного.

Бувало, що Мокрот неодного або неодну висватав. Ніколи не показалося, що він злив докупи недібрану пару. Бувало, що він якомусь парубкови відрадив якусь дівчину, або навпаки. Звичайно дуже скоро показувалося, що Мокрот добре зробив, бо розлучив пару, яка була би відстрашаючим приміром недібраного подружа. В чім як в чім, а в сватанню Мокрот мав щасливу руку. Бодай казали так всі явірницькі люди.

Бувало так, що якась дівчина майже не знала якогось парубка і парубок ще ні разу не глянув на дівчину. Як Мокрот сказав, що ся дівчина і сей парубок неначе сотворені для себе, то парубок, і дівчина, і батьки дівчини і батьки парубка свято вірили, що їх діти призначені для себе. Тоді звичайно в найближчу неділю була перша оповідь.

Старий Мокрот вже не господарив, бо був за старий. Хату з рештою грунту переписав на свого останнього зятя, застерігаючи собі лише доживотя. Не знати, чи тому, що не лише зять, але й донька були такі добрі, чи з іншої якої причини, Мокротови добре жилося, хоч вже не мав нічого власного. Не лише зять, але й рідна донька шанувала старого. Не казали йому гарувати за пять здорових парубків; не казали спати в стайни без постелі; не годували самими помиями; як вже не годен був робити, не перевісили йому через плечі торбу і не дали в руку жебрачої палиці; не вигнали з хати! Мокрот мав малу, та ясну і теплу кімнатку; їв разом з цілою родиною і те, що вона їла. Як чого не їв, то виновниками були не його діти, а ті його зуби, що вже повилітали і не робили давної служби.

Гадав би хто, що зять і донька Мокрота не мають у Явірнику ніодного ворога. Та навпаки, саме тим, що батька так шанували, вони наробили собі в громаді чимало ворогів. Вони зробили своїми ворогами всіх тих, на котрих старі і немічні батьки попереписували свої маєтки, застерігаючи собі лише „доживоття". Такий батько чи мама, сином чи донькою поневіряні, або й вигнані на вулицю, казали:

— Дивися на доньку Мокрота! Дивися на його зятя! Вони шанують четверту заповідь божу. Вони не забувають, чий був раньше їх маєток і кому вони ті достатки завдячують.

Невдячні сини і дочки не радо слухали такі догани і були люті на їх жерело. Поневіряні тати і мами покликувалися на діти Мокрота, отже на них мали злість і не любили їх діти поневіряних батьків.

Ми мали би вже один примір, як то можна наробити собі ворогів за те, за що, на думку розумних людей, чоловік повинен би єднувати собі лише людську приязнь.

Одної днини, коли старий Мокрот сидячи при відчиненім вікні, грівся до сонця і пакав люльку, в його кімнату увійшов парубок, Сень Костич. Сень запер за собою двері, поздоровив старого, сів просто нього на стільчику і мнучи в руках шапку, мовчав.

І Мокрот мовчав. Він вгадував, що парубок прийшов порадитися, та мабуть в якійсь такій справі, що йому соромно зачати. Старий знав, що парубок таки зачне, бо чейже не встане і не відійде, не сказавши, чого прийшов до чоловіка, що йому ні брат ні сват, і з котрим ще ні разу в життю не балакав.

Довго Сень мнув шапку і мовчав, заки вибовтав пару слів:

— Нині така жара... Ви можете нині сидіти на сонци?

— Мені сонце добре робить, — старий відповів, виймаючи з рота люльку і випускаючи клуб диму. — Гріюся до сонця, користаючи з нього, поки можу. Може се вже остання хвилина в життю?

Парубок далі став думати, що таке сказати, щоби се наблизило його до справи, про яку хотів зі старим балакати. Не вигадавши нічого такого, добув з кишені бляшану пушечку, в якій був тютюн з паперцями, і став крутити папіроску. Скрутив і закурив.

Хоч би хто не глянув на лице одного й другого, то зараз доміркувався би, що в хаті сидять представники двох поколінь: покоління дідів і покоління внуків. Представник дідів курив люльку, представник молодих соромився би взяти люльку в уста, отже курив папіроски.

Сень вже не мняв шапки, бо одній руці мав папіроску. Курив і мовчав. Старий курив, глядів у вікно і також мовчав. Мав час і дуже цікавий на новини принесені гостем, не був. Хоч би й був цікавий, то був також терпеливий і знав, що з тою новиною Сень таки вийде.

Сень викурив папіроску і знов став мняти шапку. Мнучи ту шапку, думав:

— Коби старий забалакав до мене! Коби бодай спитав, що мене до нього привело... Тоді я вже знав би, як йому відповісти, щоби перейти до тої справи, з якою я до нього прийшов.

Та старий лиш пакав люльку і глядів крізь вікно. Колиж старий завзявся не питати його, парубок рішився розпочати розмову питанням, якими люди зачинають розмову тоді, коли, зійшовши, ще не вигадали, про що балакати.

— Як вам жиється?

— Як у Господа Бога за пазухою, бо діти маю добрі, — старий відповів.

— А у мене біда!

— У тебе біда? — старий спитав здивований. — Ти здоров як риба, твій батько не бідак, ти одинак...

— Саме тому у мене біда. Не така біда, щоби не було що їсти. Моя біда цілком інша... Мій батько каже, що вже не годен господарити, бо вже застарий. Він здав господарство на мене.

(Далі буде).

РЕФЕРЕНДУМ

Вислід загального голосування членів у справі нової реформи.

ЗА РЕФОРМУ. Відділи, котрих члени більшістю голосів реформу ухвалили.	ПРОТИ РЕФОРМИ. Відділи, котрих члени більшістю голосів реформу не ухвалили.
Відділ . . 22	Відділ . . 30
" 42	" 43
" 48	" 335
" 51	" 370
" 101	
" 113	
" 145	
" 154	
" 169	
" 174	
" 222	
" 327	
" 385	

Попередно було оголошено 199 відділів „за" і 36 відділів „проти".

Разом досі звернено відголосованих 252 бальоти з чого 212 „за" реформу, а 40 „проти" реформи.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

NEW YORK, N. Y.

Concert in Honor of Mr. M. Hayvoronsky.

The walls of the Ukrainian National Home in New York will long reverberate with the echoes of the strains of music played at the concert devoted to the compositions of Mr. Michael Hayvoronsky. The memory of this one night will linger long in the minds of those present for it was such a night that comes but once in a lifetime. The music left upon its listeners an impression words cannot describe. It seems as though the performers for the evening were inspired with the beauty of the music written by Mr. Hayvoronsky and each presented his number with such a wealth of spirit that soon the audience was caught in the same spirit. The audience themselves were sympathetic and responded generously to the efforts of the artists. Quite a member of our young people were present too. An air of congeniality and sincere warmth prevailed over the entire hall. It was more than a mere concert, it was one great family gathered to pay a tribute to a beloved composer.

The Ukrainian Chorus "Banduryst" under the direction of that able conductor, Professor H. Palazhey, opened the program with a stirring song "Live, Ukraine!" Throughout the evening this chorus was a delight to the ear, rendering Mr. Hayvoronsky's compositions with exquisite harmony, skill and charm. Truly, a human symphony! The men's chorus presented one number "Night Falls on the Battlefield" so finely done that overwhelming applause swept over the audience.

The audience was fortunate in that they had the opportunity to be the first to hear Mr. Hayvoronsky's compositions as the majority of the numbers on the program were presented for the first time at this concert.

Mr. P. Ordynsky, whose golden voice is well known among the Ukrainians, and who can always be depended on for a truly remarkable performance, overdid himself with his numbers. He sang with fire and spirit the songs of the "striltzi" with a voice so full and clear as to shake the rafters of the building, and the next instant delighted us with a tender love song of a "striltzi." He too was acclaimed by the audience.

Mrs. M. Hrebenetska, also known to us for her sweet voice, charmed us with her renditions of Mr. Hayvoronsky's songs. As an encore she gave us a number about the Ukrainian girl whose mother chides her for having a "striletz" for a sweetheart, because he will have to go and fight for his country and will leave her to pine away for him alone.

Mr. R. Prydatkewicz, our violinist, played a suite for violin, written by Mr. Hayvoronsky, with deep feeling. In the first movement, the Arietta, his violin throbbed with the plaintiveness of the sweet melody, and in the Gavotte and Minuet his fingers played out a capricious light tune. The last movement "Tanok" was liked best for the vivacity with which it was played and it was in this movement that we learned why Mr. Prydatkewich may be called a skilled virtuoso, for he played the most difficult passages with unbelievable dexterity.

Besides the musical numbers on the program, a vivid and forceful patriotic recitation was given by Miss S. Perestiuk.

In accordance with the occasion, Dr. L. Myshuha gave a report about Mr. Hayvoronsky and his compositions. Interweaving bits of verse from the songs written by Mr. Hayvoronsky with sketches from his life, he showed what beauty lay not only in the music but also in the words of his compositions. He told us of the story behind each song and the occasion for which it was written—drama, sorrow, wit, humor—all woven into a grand tale that won the hearts of the audience. When Dr. Myshuha told of the song of the wedding of the orphan, many eyes became filled with tears. As Dr. Myshuha mentioned the name of Mr. Hayvoronsky as one of the outstanding composers of Ukraine, the audience went wild with enthusiasm and when Mr. Hayvoronsky himself appeared on the stage the hall resounded with cries of "Bravo" and "Slawa." For a long time the audience kept up the appluase, even after Mr. Hayvoronsky, overcome with emotion at the ovation accorded him, left the stage.

Let us remember this night of music and keep in mind that only by our support can Mr. Hayvoronsky continue with his work: He is working for us. He has devoted his entire life to this one cause. It is not so large a task to support his compositions. Through this means, we will be able to secure the publication of those pleasing numbers we heard at the concert.

Here's to you, Mr. Hayvoronsky, a true Ukrainian genius, who has brought the soul of Ukraine through your music to us far away from our native land.

You have given us a glimpse of our Ukraine through your songs, — we live once more in sorrows, all reflected in your songs,—we live once more in Ukraine. That is why your music held us enchanted, spellbound, less we should miss one treasured note from those glorious masterpieces of yours.

Long may you live and may the sounds of your songs be heard forevermore throughout not only Ukraine but the entire world.

Mary Ann Bodnar.

—o—

В СПРАВІ ВСЕСВІТНОЇ ВИСТАВИ В ШІКАГО.

Багато вже ми начитались в часописах, про участь Українців у Всесвітній Виставі в Шікаго. Але це тільки все проекти й заклики, що маємо взяти участь в цій Виставі, але правдивої роботи тут не видно. Правда, що й про гроші споминається як найважнішу річ, але тільки споминаємо, а не складаємо. А хтож за нас зложить?

Тому то наші ансонійські Українці постановили показати це ділом і Центральний Комітет Злучених Братств і Товариств на засіданню дня 13-го листопада узнав за відповідне фінансово допомогти цій Виставі й зложив від себе $10, а також звернувся з просьбою до всіх Братств і Товариств, щоби вони помогли зі своєї каси, чим можуть. Відтак поодинокі члени того комітету розпочали збірку поміж своїми громадянами, а між ними й підписаний пішов за збіркою 9-го грудня. Я зайшов до громадянина Т. Кулявця в Ансонії. Коли я сказав, чого я зайшов до його хати, він мені каже: „Товаришу Калина! Дуже жалую, що ви прийшли до мене в такий лихий час.- Тепер такий час, що я не можу багато допомогти. Маю одного доляра, але соромно мені на таку важну ціль дати одного доляра. Коли можете зачекати до неділі — моя дівчина принесе „пейду" й я вам дам. Не дуже то більше, але дам".

Коли в неділю я зайшов знов до його хати, то гром. Кулявець зложив 3 доляри й дуже шкодував, що не може більше зложити.

А скільки то таких чесних українських Кулявців знайдеться поміж нами? Коли би між нами знайшлося таких Кулявців хоч 10 тисяч, то до тижня ми мали би 30 тисяч. А з такою сумою Український Комітет Всесвітної Вистави в Шікаго безпечно брався б до будови павільону і замовив би потрібні річи на цю виставу. А так що? Коли ми не зложимо на час відповідної суми, то Виставовий Комітет мусить відмовитися від участи у Всесвітньої Вистави. А тоді на кого спаде ця ганьба, як не на нас самих?

Тому я кличу до всіх Українців і українок тут на імміграції, щоби не проволікали такої важної справи, як це вистава в Шікаго, а взялися енергічно до праці. Священики, дяковчителі, братства, товариства й сестрицтва, які не закупили ще уділів на цю виставу, хай це зроблять зараз і причиняться до звеличення українського імени тут на іміграції.

В. Калина,
Ансонія, Конн.

ВІСТИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Товариство Українська „Січ", від. 170 У. Н. Союза, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в вівторок дня 27. грудня о годині 7.30 ввечером під ч. 72 Моріс вул. є обовязком кождого члена на сі збори прибути бо є досить важних справ до рішення на що відділовий уряд сам не може рішатись. Почуєте фінансове справоздання і рекордове справозданя протоколи за рік 1932. і рівнож наступить вибір нового Уряду на рік 1933. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої залеглости до У. Н. Союза, і до Тов Січи, а на коли член не є в силі заплатити свої залеглости то повинен прийти і заявити секретареви, а на мітінгу секретар придложені такі факти присутним членам, і члени будуть рішати чи далі за таких членів оплачувати з товариської каси чи подати до суспендації і рівнож припоминаю за діти, вирівнати свої залеглости бо в противнім разі будуть суспендовані. За уряд Тов. Січ. Т. Наконечний, секр.

ВІДКРИТТЯ „РАДІОВОГО МІСТА."

Дня 27. грудня вечером буде отворена найбільша й найбільше виставно уряджена галя в світі. Є нею музична галя „Радіового Міста" (радіо сити) в Ню Йорку. Коло 50 артистів буде брати участь в отворенню, а кермувати отворенням буде С. Л. Ротаффель („Рокcі"). Будуть там танцюристи, балет з 60 дівчат, симфонічна оркестра з 100 музикантів, і таке инче.

Самий театр є урядженний з надзвичайним комфортом і красою. Галя має сидження для 6,200 осіб. Сцена займає цілий блок, між 50. а 51. вулицею. Ціла сцена може підноситися й опадати за натисненням електричного гузика.

Таксамо виставна, як галя, декоровані теж передпокої, коритарі, променади на мезаніні та величезні сходи.

Входи до галі находяться на 50. і 51. вулиці. Театр розпочинається від 6. Евні до 5. Евні. Театр має теж приміщення до спання для акторів і артистів.

„Радіо Сити" належить тепер до найбільше цікавих річий у Ню Йорку, які повинен звидіти кождий, що тут живе чи сюди приїзджає на короткий побут.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД В АМЕРИЦІ.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА „О.Д.В.У." В АМЕРИЦІ повідомляє, що з її рамени розпічнеться ДНЯ 24-го ГРУДНЯ 1932. ПОЇЗДКА ГРОМ. ЕВГЕНА ЛЯХОВИЧА, З ВІДЧИТАМИ, які він виголосить по всіх визначніших українських громадах в Америці. Поїздка треватиме приблизно ДО КІНЦЯ ЛЮТНЯ 1933 РОКУ, в часі якої гром. Ляхович відвідає більше як 35 громад та говоритиме на тему:

„ПРО РІДНИЙ КРАЙ"...

1) ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ І

2) ЇХ ВПЛИВ НА МАСИ ТА НА СУСПІЛЬНІ ІНСТИТУЦІЇ.

Гром. **Ляхович** кілька місяців тому повернув з Рідного Краю і може вірно передати наше політичне положення під Польщею, як рівнож настрій нашого краевого загалу й його реакцію на політику наших теперішніх провідників. Зокрема говоритиме про **український націоналізм та науково обґрунтувати його.**

Тут проголошуемо слідучих перших пять відчитів:

В СУБОТУ, 24-го ГРУДНЯ 1932, В NEW HAVEN, CONN., В ГОДИНІ 6-тій ВЕЧЕРОМ в салі Української Церкви, при 127 Park St.

В НЕДІЛЮ, 25-го ГРУДНЯ 1932, В HARTFORD, COON., В ГОДИНІ 6-тій ВЕЧЕРОМ в салі Укр. Горожан. Клюбу, при 9 Charter Oak Ave.

У ВІВТОРОК, 27-го ГРУДНЯ 1932. В NEW BRITAIN, CONN., В ГОД. 6-тій ВЕЧЕРОМ в салі Укр. Церкви Пресв. Діви Марії, на розі вулиць Corner Winter and Clark Sts.

В СУБОТУ, 31-го ГРУДНЯ 1932, В PROVIDENCE, R. I., В ГОДИНІ 7-мій ВЕЧЕРОМ в салі при 1929 Westminster St., на Olneyville.

В НЕДІЛЮ, 1-го СІЧНЯ 1933, В WOONSOCKET R. I., В ГОДИНІ 7-мій ВЕЧЕРОМ. в салі Укр. Прав. Церкви, при 394 Blackstone St.

Просимо всіх українських громадян, без ріжниці їх політичних переконань, взяти участь в цих відчитах та використати нагоду вияснення неодної неповности відносно теперішнього положення української справи.

По відчитах будуть на сялях вільні дискусії.

Інші громади, не включені в плян поїздки, які бажалиби таких відчитів у себе, просимо зголоситися до Цент. Управи ОДВУ. на адресу:

EXECUTIVE COOMMITTE OF O.D.W.U., P. O. Box 13, Sta. D., NEW YORK, N. Y.

Решта відчитів будуть проголошені в короткім часі.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О.Д.В.У. В АМЕРИЦІ.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені з фонду запомогового $50. Також складаю сердечну подяку урядникам відділу 168 У. Н. Союза, які не жалували труду й часто відвідували мене в шпитали в часі моєї недуги.

Григорій Демкович,
Перт Амбой, Н. Дж.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

БРУКЛИН, Н. Й.

Товариство ім. Б. Хмельницького, від. 22 У. Н. Союза заявилося одноголосно за відбуття конвенції в Дітройт, Міш.

За Уряд: **І. Коптюх**, предс., **В. Пясецький**, касієр; **М. Баглай**, секретар.

—o—

ВЕСТЧЕСТЕР, Н. Й.

Відділ 210 У. Н. Союза є проти того, щоби переносити конвенцію з Дітройту до Шікаго.

За Уряд: **Л. Киндирись, Л. Баковський, И. Сидор.**

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

ГОЛОСИ ВІДДІЛІВ У СПРАВІ РЕФОРМИ, НАДІСЛАНІ З ВІДГОЛОСОВАНИМИ БАЛЬОТАМИ, И УВАГИ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

Відділ 291. у Бруклині, Н. Й., звернув відголосований усіми членами бальот „проти" реформи. Секретар жалується, що хоч члени признають реформу дуже доброю і корисною, тай обіцяли, що ту реформу радо приймуть, коли тільки роботи поправляться, то тепер приймити її не годні. З бальотом прислано спис усіх членів, який виказує, котрий з них зовсім не робить, а котрий робить лише по два-три дні на тиждень, хто з них утримує родину, а хто є на утриманню в родини і т. д.

Замітка: Відділ 291. складається з членів „Угро-Русинів". Це одинокий відділ, який лишився при У. Н. Союзі після реформи 1915 р., коли то наш Союз приняв назву „український" і перестав видавати „Свободу" в словенсько-руськім нарічу для так званих угорських Русинів. Чистої української мови вони добре не знають, отже з теперішньої „Свободи" як слід інформуватися в справі реформи не годні. Вправді старенький секретар того відділу, котрий завсіди ввічливо і льояльно відноситься до кождочасної головної управи, інформувався в справі реформи особисто і, як видно з письма, користи нового роду обезпечення зрозумів і зумів, як треба, представити її членам, однак бачиться, що сам не зрозумів і не пояснив членам одного, а саме, що: голосувати „за" реформу, то не значить, що треба зараз старі грамоти на нові вимінювати. Відділ цей признає новий рід ліпшим від старого і готов його приймити, як лиш безробітні часи зміняться, але не бачить, що як реформа не буде ухвалена, то ніхто старого роду на новий виміняти не зможе.

Так мабуть голосують багато інших відділів. Однак з відголосованих бальотів і надісланих письм видно, що більшість членів справу реформи розуміє зовсім докладно, бо голосують „за" реформу не тому, що зараз стару грамоту на нову виміняти бажають, а тому, що бачать, що новий рід ліпший, і хоч у нім вкладка більша, то він з огляду на вартісні звороти не є дорожчий. Голосують „за" реформу, хоч самі рішаються в старім роді оставатись, бо бачать, що для многих членів, а саме таких, котрі вже в організації довше і більшу резерву мають, можна вдержатися в обезпеченню позичками багато років. Голосують „за" реформу, бо вона не є примусова і дає ратунок тим старим членам, котрі без тої реформи мусіли би членство зараз утратити.

Щоби на тім пункті не ширилося баламуцтво, головна канцелярія, не бажаючи впливати на це, як члени повинні голосувати, мусить іще раз повторити:

Коли ви думаєте, що новий рід обезпеченя є таким, що ви самі, як не зараз, то пізніше, хотілиб його за старий виміняти й оплачувати, то ви повинні голосувати „за" реформу, бо без ухвали такої виміни не може бути. А коли ви вважаєте, що новий рід є гірший від старого, та що ви своєї теперішньої грамоти не виміняли б за нову ні зараз, ні пізніше, то ви повинні голосувати „проти" реформи. Та без огляду на те, як ви голосуєте, не забувайте одного, а саме, що обезпечення старого роду вже довго продовжувати не дасться, та що реформа скорше чи пізніше прийти мусить. Тепер ми можемо реформу переводити добровільно і на протязі цілих років для догідности членів. Однак коли ми тепер реформи не зачнемо, то скорше чи пізніше прийде час, що будемо мусіли реформу зробити нагло і примусово під натиском державних властей, так, як це вже робиться по інших організаціях. А найважніше то те, що, роблячи реформу добровільно на ліпших умовах, чи примусово під загрозою утрати чартеру і розвязання, мусимо реформувати не так, як цього бажалось, або як би ми ухвалити потрафили, але так, як державна власть після асекураційного досвіду признає можливим і на реформу дозволить.

(Дальше буде)

ДНІПРЕЛЬСТАН.

Дня 10-го жовтня, в пятнацять-ліття комуністичної революції — на Дніпрі велике свято. Сотні орхестр грають інтернаціонал, ліс червоних прапорів вкриває обі сторони Дніпра, а безчисленні делегації з цілої совітської імперії і цілого світа складають свої привіти. Турбіни сили 450,000 коней котять води Дніпра і її енергію замінюють у світло і силу. А диктатор з Кремля шле телеграму і в ній **Дніпрельстан** — бо це його відкриття відбувається — зве „фундаментом палати соціялізму". А в світ ідуть телеграми про великанські досягнення комуністичної влади, про найбільший на світі електричний завод.

—

Скільки разів українська преса писала про поневолення України, про неволю, гіршу середневічної, стільки разів преса, що її обовязком є обороняти й вихваляти владу Москви, писала:

Усе те, що ви пишете про недолю України, про її поневолення, про її голод і нужду, про її використовування Москвою, усе те брехня, виссана з пальця. А доказ цього — Дніпрельстан, найбільший, найсильнійший, найкращий. А український „обиватель", що думає ще дальше категоріями українського етнографізму, не знаходить контраргументу і мимохіть попадає в сумніви. Справді, невжеж най.... най. чай... Дніпрельстан нічого не говорить про становище України? Адже мають рацію комуністи, якщо твердять, що ніяка українська влада на Україні не збудувала би була цього гіганта. Вони це перевели. Вони Дніпро-роматику перемінили в Дніпро-фабрику. **Ми переганяємо Европу, доганяємо Америку!...**

—

Скільки разів думка сходить на Дніпрельстан, пригадується великанська розкішна будівля при вул. Курковій у Львові — санаторія Каси Хорих. Такої будівлі не знайдете мабуть і в цілій Польщі. Останнє слово техніки, міліони виложених грошей! **На нашій землі!** І якщоб польські Пепеси були такими самими майстрами в пропаґанді, як комуністи, вони теж зуміли би вмовити в українського безкритичного громадянина, що ця ґігантна будівля це доказ величезних успіхів українського народа, мало не доказ його повної рівноправности в сімі вольних народів.

І висушення багнистого Полісся і реґуляція рік і кожна інвестиція — чиж не є вони **таким самим доказом,** як Дніпрельстан? Дослівно таким самим (хоч у меншім стилі), себто **ніяким.**

—o—

На Дніпрі було велике свято. Але не для української нації. Там на Дніпрі заложено фундаменти під палату нової московської імперії, що вбралась у вигідніші пера соціялізму.

Перед двома століттями відбувалося подібне свято. На трупах сотень тисяч українських невільників цар Петро Великий відкривав Росії вікно в Европу — Петроград.

На трупах сотень тисяч, якщо не міліонів українських селян і робітників, всеросійський староста Калінін відкрив дня 10 жовтня 1932 р. вікно у Чорне море — Дніпрельстан.

Але є вже одна суттєва ріжниця: Петроград — чужа земля. Дніпрельстан — рідна земля. Перший — завжди служитиме московській нації. Дніпрельстан — скорше чи пізніше перейде на службу української нації. А тоді, як сирени Дніпрельстану звіщатимуть українському народови його **політичну** незалежність, тоді на Дніпрі буде **наше свято.** — („Новий Час").

Д. Паліїв.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Віче О.Д.В.У.

Заповіджене віче Організації Державного Відродження України відбулось 27 листопада в Українській Галі на Франклин вул. Віче відкрив голова О.Д.В.У. гр. Теодор Свистун, попросивши гром. Гриця Грищишина і Стефана Слободян на секретарів.

Предсідатель віча начеркнув, що зі зростом українського націоналістичного руху збільшили свою нагінку проти цього руху в першій мірі віковічні вороги українського народу, Поляки і Москалі. Цьому і не дивниця, бо в їх інтересі було, є, і буде нищення суто-українського руху, яким є український націоналізм. Зате дуже дивно, що український націоналізм поборюють свої противники, гірше ніж вороги. В своїй партійній заїлости свої противники доходять до того, що клеймують саме істнування організації українських націоналістів, а виступи У.В.О. називають злочином. Ця вся їдкість є цілком неоправдана, бо О.У.Н. під теперішню пору являється одинокою українською політичною організацією, яка стремить до визволення всіх українських земель шляхом національної революції. І це є одинокий шлях, яким можна визволити Україну. Маси українського народу в рідному краю і подавляюча більшість Українців в Америці вірять у цей шлях, і тому підпирають його.

Головним бесідником віча був гром. Евген Ляхович з Ню Йорку. Він у науковий спосіб представив присутним положення Польщі й відношення до неї старих легальних українських політичних партій українських націоналістів.

З викладу було видно, що гром. Ляхович обробив ці питання дуже основно, наводячи факти на кожде своє твердження.

Легальні політичні партії порівнав він до зігнилого гарбуза, котрий зверха виглядає здоровий, але як його потиснути то в руках остається сама гниль. З того, що дотепер ті легальні партії під Польщею зискали, треба вносити, що гром. Ляхович цілком не переборщив у своїй опінії.

Дуже шкода, що його беседи не почули ті, котрі є у проводі в Філаделфії.

По рефераті було кілька запитів з боку новомодних москвофілів, котрим один з присутних вічевиків порадив поїхати до того робітничого раю, коли вони тим раєм так дуже захоплюються.

Після дискусії вічевики ухвалили одноголосно отсі резолюції:

1. Українки й Українці Филаделфії й околиці, зібрані на вічу 27-го листопада 1932 р. в Українській Галі, маючи на увазі нашу державність та історичну майбутність, стверджують, що Організація Українських Націоналістів є одинокою українською організацією, яка стремить до відродження української держави шляхом національної революції.

2. Збори одобрюють такий шлях і для здійснення його кличуть всіх Українців помагати Організації Українських Націоналістів морально і матеріяльно.

3. Збори висказують признання і глибоку пошану всім тим борцям, які високо несуть прапор Вільної України і які в часі катівського польського і московського гнету вірно служать найвищій ідеї українського народу.

4. Збори рішучо опрокидують уготові тенденції наших легальних партій і взивають всіх братів і сестер в Рідному Краю боротися проти такого хрунівства, і дальше завзято підготовлятись до великого національного зриву, який скине ярмо катів і відродить українську державність.

Віче закінчено національним гимном „Ще не вмерла Україна" і „Не пора, не пора".

Від відділу О.Д.В.У. ч. 12. поручаємо всім українським товариствам, а зокрема всім відділам О.Д.В.У., улаштувати в своїй околиці народне віче, на котрім гром. Ляхович науково докаже, що шлях Організації Українських Націоналістів є одиноким до здобуття волі українському народови.

Гриць Грищишин.,
Стефан Слободян,
секретарі віча.

ХМАРИ.

До мого віконця
Золотого сонця
Лучі впадають,
На синім небі,
Як білі лебеді,
Хмари літають.

Ох, біла хмарко,
Як легко, широко
Світами линеш —
Над доли, гори,
Синєє море,
Доки не згинеш.

В перли дрібні,
В дощі рясні
Переміниш ся,
Напоїш цвіти,
Сонце засвітить —
Ти знов зявишся.

В літнюю пору
В чорную хмару
Громами страшиш,
В днину осінню,
Зимною млою
На землю падеш.

В зиму студену
Земленьку чорну
Стелиш снігами,
Весною танеш,
Водами гониш
З шумом полями.

Ти вічно змінна,
Хмаронько срібна,
Пливи світами,
На Україну
В сторонці рідній
Впади дощами.

Щоб росли цвіти
В моїй Словіті,
В рідньому гаю,
І думка волі
При плузі в полі
В рідньому краю.

Щоб Воля блисла,
Неволя згасла,
Терпіння, болі,
Щоби сповнились
Сни, які снились
Всім нам в неволі.

Дмитро Захарчук.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(33)

REX MAXON

© 1931, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

G-33

Атея впала на коліна перед своїм батьком: „Не вбивай його! Він невинний! Це не він зробив! Я знаю, що це не він!" — плакала й молила вона. „Мовчи, дочко! Йди до свого намету й сиди там. Це не твоє діло!" — говорив їй шейк. Атея покірно пішла до намету, а на приказ шейка слуги схопили Цейда та потягнули його до намету, в якому він мешкав, Він мав там лишитися під охороною, поки його не покличуть на суд перед старших Арабів.

Атея не мала спокою в наметі. Вона металася по ньому й все приговорювала: „Досвіта його застрілять! Досвіта його не стане! Я знаю, що він загине невинно!" Отак Атея глибокої ночі то ходила по наметі, то лягала на свою постіль, то знову зривалася на ноги. Цейд також знав свою неминучу долю й уже не мав надії на поратунок. Занадто багато доказів було проти нього. Фад дуже вміло все сфальшував.

Нарешті Атея не витримала. Вона схопилася на ноги. Взяла маленький клунок, що лежав скручений у її наметі, схопила свою рушницю й подалася крадькома геть з намету. На дворі ще було темно. Здавалося, що ввесь табор спав непробудним сном. Атея перекрадалася так, щоб ніщо не хруснуло в неї під ногами. Нарешті вона незамітно дібралася до намету, де сидів Цейд. Тут також було все тихо, начеб намет вимер.

Вона, здавалося їй, увійшла в намет без шелесту, але Цейд, що не спав цілу ніч, почув її. Хто це зявився?" — запитав він. „Це я, мій дорогий, це я, Атея. Я принесла тобі рушницю та клунок харчів! Твій кінь понесе тебе в пустиню до волі! Нехай Алах тобі пособить!" Цейд довго не роздумував. Він знав, що кождої хвилини можуть зявитися до нього, щоб узяти його на суд. Він міцно притиснув дівчину, цілуючи її може востаннє.